

Ändring av den nationella lagstiftningen om nätneutralitet med anledning av EU-förordning om den inre marknaden för telekommunikation; promemoria

Bakgrund till EU-förordningen

Europeiska kommissionen antog i september 2013 ett förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om den inre marknaden för elektronisk kommunikation¹. Förslaget omfattade en stor mängd nya bestämmelser om harmonisering av tillståndsförfaranden för tillhandahållande av elektroniska kommunikationstjänster, ökad samordning av nyttjanderätter till spektrum, europeiska produkter för virtuell access, större harmonisering av rättigheterna för slutanvändare av elektroniska kommunikationstjänster samt en reform av verksamheten inom Organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation (Berec). I kommissionens förslag ingick också en utfasning av tilläggsavgifter för roamingkommunikation samt harmoniserade bestämmelser för att garantera ett öppet internet inom Europeiska unionen.

I juni 2015 kunde Europaparlamentet, rådet och kommissionen preliminärt enas om en del av innehållet i förslaget till förordning så att förordningen begränsades till att gälla endast roamingavgifter och nätneutralitet. De flesta av de andra teman som ingick i det ursprungliga förslaget överfördes för ny behandling som en del av den totalreform av regelverket för elektronisk kommunikation som ska påbörjas 2016².

Rådet röstade för ett slutligt godkännande av förordningen om roaming och nätneutralitet i september och parlamentet i oktober 2015. Förordningen³ (nedan *TSM-förordningen*) publicerades i Europeiska unionens officiella tidning den 26 november 2015, och den trädde i kraft den 29 november 2015.

När det gäller roaming ändras genom TSM-förordningen EU:s gällande roamingförordning (EU) nr 531/2012, och det finns ingen gällande nationell lagstiftning om det. Således förutsätter förordningen inga ändringar i den nationella lagstiftningen när det gäller roaming. När det kommer till nätneutralitet finns det däremot gällande nationell lagstiftning, och det kan antas att denna lagstiftning åtminstone delvis överlappar bestämmelserna i förordningen.

¹ Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om åtgärder för att fullborda den europeiska inre marknaden för elektronisk kommunikation och upprätta en uppkopplad kontinent, och om ändring av direktiven 2002/20/EG, 2002/21/EG och 2002/22/EG samt förordningarna (EG) nr 1211/2009 och (EU) nr 531/2012 (COM(2013) 627 final)

² <http://ec.europa.eu/digital-agenda/en/telecoms-rules>

³ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/2120 om åtgärder rörande en öppen internetanslutning och om ändring av direktiv 2002/22/EG om samhällsomfattande tjänster och användares rättigheter avseende elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster och förordning (EU) nr 531/2012 om roaming i allmänna mobilnät i unionen, <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2015:310:FULL&from=SV>

Enligt artikel 288 andra stycket i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt⁴ ska en förordning ha allmän giltighet. Den ska till alla delar vara bindande och direkt tillämplig i varje medlemsstat. I praktiken innebär detta att en förordning i regel inte förutsätter några särskilda genomförandeåtgärder på nationell nivå och att texten i förordningen inte ska skrivas in i någon nationell lag. Förordningen har företräde framför motstridig nationell lagstiftning. Även om en förordning i allmänhet alltså inte förutsätter att medlemsländerna vidtar några särskilda åtgärder för att den ska träda i kraft nationellt, måste man när det gäller TSM-förordningen bedöma om de gällande nationella bestämmelser som berör samma saker ska upphävas eller ändras. Dessutom ålägger TSM-förordningen medlemsländerna att nationellt fastställa sanktioner för överträdelser av förordningen.

Bestämmelserna om nätneutralitet i TSM-förordningen ska tillämpas i medlemsländerna från och med den 30 april 2016. I princip borde de ändringar som görs i den nationella lagstiftningen med anledning av förordningen sättas i kraft inom samma tidtabell för att säkra att regleringen är tydlig och att myndigheterna har de befogenheter som krävs för tillsyn över förordningen. Dessutom ska medlemsstaterna anmäla sanktionerna till kommissionen senast den 30 april 2016.

Nedan presenteras kommunikationsministeriets synpunkter på hur bestämmelserna om nätneutralitet i TSM-förordningen skiljer sig från den gällande nationella lagstiftningen. De är ministeriets egna preliminära bedömningar. Bedömningarna grundar sig på en direkt beskrivning av artiklarna i förordningen och preciseringarna i ingressen samt på lagstiftarnas ställningstaganden om syftet med och motiveringen till bestämmelserna. Kommunikationsverket kommer att tillämpa förordningen, och tillämpningen kommer senare att styras av riktlinjer från Berec. Berec kommer uppskattningsvis i augusti 2016 att fastställa dessa riktlinjer efter att först ha hört intressentgrupper och berett ärendet i nära samarbete med kommissionen. Det lagförslag som presenteras i denna promemoria påverkar inte innehållet i eller tolkningen av förordningen.

Gällande nationell lagstiftning om nätneutralitet

I Finland har det redan länge funnits nationell lagstiftning för att garantera ett öppet internet och användarnas valfrihet. Den upphävda kommunikationsmarknadslagen (393/2003) innehöll en bestämmelse enligt vilken användaren hade rätt att fritt välja leverantör av innehållstjänster. I och med informationssamhällsbalken (917/2014), vars nya bestämmelser om användarnas rättigheter trädde i kraft den 1 juli 2015, stärktes och förtydligades denna lagstiftning ytterligare för att trygga nätneutraliteten i den föränderliga digitala verksamhetsmiljön. Abonnenternas och användarnas möjligheter att på marknaden välja internetabonnemang som motsvarar de egna behoven förbättrades, och samtidigt tryggades det att det alltid finns tillgång till abonnemang som gör det möjligt att mångsidigt använda olika tjänster och tillämpningar som behövs för dem.

⁴ Konsoliderad version av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, EUT C 326, 26.10.2012, s. 47

Enligt regeringens proposition om informationssamhällsbalken (RP 221/2013 rd) ska användaren i avtalsvillkoren och annars ha tillgång till tillräckligt begriplig information om internetabonnemangets egenskaper som kan ha betydelse för användningen av tjänsterna och tillämpningarna, exempelvis om den faktiska överföringshastigheten och om abonnemangets eventuella begränsningar, för att användaren ska kunna välja ett för sina behov lämpligt abonnemang. Det ansågs också vara nödvändigt att genom lagstiftningen förtydliga på vilka grunder teleföretag kan begränsa nättrafiken. Dessutom ansågs det vara nödvändigt att ge myndigheten möjlighet att ingripa, om det trots konkurrensen uppkommer en situation där användarna inte erbjuds tillräckligt obegränsade internetabonnemang.

Kommunikationsutskottet lämnade i samband med sitt betänkande⁵ om regeringens proposition om informationssamhällsbalken ett uttalande i vilket ställningen hos användarna av internetaccesstjänster underströks ytterligare. Enligt uttalandet förutsätter riksdagen att nätneutraliteten upprätthålls och att möjligheterna för användarna av internettjänster att utnyttja vilka internettillämpningar och internettjänster de vill tryggas genom verkställigheten av informationssamhällsbalken.

Generellt sett kan situationen när det gäller nätneutralitet anses vara på en god nivå i Finland. På Finlands marknad för internetabonnemang har det inte upptäckts några sådana nätneutralitetsförseelser förorsakade av teleoperatörers åtgärder inom trafikstyrning eller kommersiell verksamhet som har föranlett en stram lagstiftning om nätneutralitet i vissa andra EU-länder. Kommunikationsverket, som utövar tillsyn över de skyldigheter som ålagts teleföretagen, har endast mottagit några enstaka klagomål som gäller detta. Det har å sin sida medverkat till att formuleringarna i informationssamhällsbalkens bestämmelse om nätneutralitet, som beretts i omfattande samarbete med intressentgrupper, har kunnat hållas på en förhållandevis allmän nivå.

Nedan beskrivs bestämmelserna om nätneutralitet i informationssamhällsbalken och TSM-förordningen närmare.

Definitioner i EU-förordningen

På TSM-förordningen tillämpas de allmänna definitioner i artikel 2 i ramdirektivet om elektronisk kommunikation⁶ som i Finland har genomförts som en del av genomförandet av regelverket för elektronisk kommunikation. Dessutom ingår i artikel 2 i TSM-förordningen följande särskilda definitioner:

- *Leverantör av elektronisk kommunikation till allmänheten* avser ett företag som tillhandahåller allmänna kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska

⁵ Kommunikationsutskottets betänkande KoUB 10/2014 rd

⁶ Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/21/EG av den 7 mars 2002 om ett gemensamt regelverk för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (sådan det lyder ändrat genom direktiv 2009/140/EG)

kommunikationstjänster. Definitionen motsvarar definitionen av *teleföretag* i 3 § i informationssamhällsbalken.

- *Internetanslutningstjänst* avser en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst som erbjuder anslutning till internet, och därigenom möjlighet till anslutning mellan praktiskt taget alla ändpunkter på internet, oberoende av vilken nätteknik och terminalutrustning som används. Bestämmelserna om nätneutralitet i TSM-förordningen tillämpas på tillhandahållande av sådana internetanslutningstjänster. Definitionen i förordningen är mer detaljerad än motsvarande definition av *internetaccessstjänst* i 3 § i informationssamhällsbalken, enligt vilken internetaccessstjänst avser en kommunikationstjänst som möjliggör anslutning till internet för användning av de tjänster som finns tillgängliga där. I praktiken kan definitionerna anses syfta på motsvarande tjänster. Liksom definitionen i informationssamhällsbalken är också definitionen i förordningen avsedd att vara teknikneutral, dvs. omfatta såväl fasta som trådlösa abonnemang.

Under beredningen av förordningen bedömde kommunikationsministeriet preliminärt att förordningen skulle tillämpas på motsvarande tjänster som den gällande nationella lagstiftningen om nätneutralitet. Det exakta tillämpningsområdet är dock en av de frågor som kommer att fastställas närmare i och med Berecs ovannämnda tillämpningsanvisningar.

Centrala element i EU-förordningen och bedömningar av hur de skiljer sig från bestämmelserna i informationssamhällsbalken

Nedan presenteras det huvudsakliga innehållet i bestämmelserna om nätneutralitet i TSM-förordningen. Samtidigt presenteras också kommunikationsministeriets preliminära bedömning av hur bestämmelserna i förordningen skiljer sig från den gällande nationella lagstiftningen om nätneutralitet, dock med beaktande av att det saknas officiell tillämpningspraxis när det gäller bestämmelserna om nätneutralitet i informationssamhällsbalken och av att Kommunikationsverket är den myndighet som tillämpar informationssamhällsbalken och förordningen. Den viktigaste aspekt som framställs i presentationen är kommunikationsministeriets bedömning av vilka ändringar som måste göras i informationssamhällsbalken med anledning av förordningen.

1) Skyldighet att behandla trafiken rättvist

Enligt artikel 3 i TSM-förordningen är utgångspunkten att leverantörer av internetanslutningstjänster ska behandla all internettrafik på samma sätt och att slutanvändarna ska ha möjlighet att använda, distribuera och tillhandahålla all information och alla applikationer och tjänster de vill.

Enligt 110 § i informationssamhällsbalken får en leverantör av internetaccesstjänster inte begränsa abonnentens eller användarens möjligheter att använda internetaccesstjänster, utom i särskilt fastställda undantagsfall.

Enligt den allmänna motiveringen i regeringens proposition om informationssamhällsbalken avses med nätneutralitet att trafiken i princip förmedlas oberoende av avsändarens eller mottagarens adress, innehållet, tillämpningen, tjänsten eller terminalutrustningen. Enligt vad som står i detaljmotiveringen får, i enlighet med principen om nätneutralitet, sålunda ett teleföretag som erbjuder internettjänster i princip inte begränsa trafiken till vissa adresser eller begränsa en viss typ av trafik.

En entydig definition av begreppet nätneutralitet saknas i både TSM-förordningen och informationssamhällsbalken. På basis av de formuleringar som beskrivs ovan bedömer kommunikationsministeriet ändå preliminärt att den allmänna princip om nätneutralitet som det föreskrivs om i TSM-förordningen huvudsakligen kan anses vara i linje med den allmänna princip om nätneutralitet som det föreskrivs om i informationssamhällsbalken. Villkoren för förverkligandet av principen verkar, som kommunikationsministeriet ser saken, ändå vara strängare i TSM-förordningen än i den gällande nationella lagstiftningen. Ministeriet bedömer att det är möjligt att den gällande nationella lagstiftningen möjliggör en större avtalsfrihet än TSM-förordningen när det gäller produktifiering av abonnemang och de kommersiella begränsningar som ingår i dem, vilket beskrivs härnäst.

2) Produktifiering av och avtalsfrihet för abonnemang och tjänster

TSM-förordningen ger teleföretag rätt att med kunden ingå avtal om internetanslutningens kvalitetsnivå. I artikel 3.2 i förordningen nämns som exempel på kommersiella och tekniska egenskaper för internetanslutningstjänster som slutanvändare och leverantörer av internetanslutningstjänster kan komma överens om pris, datavolymer och datahastighet, men listan är inte uttömmande. Enligt samma artikel får sådana affärsmetoder som tillämpas av leverantörer av internetanslutningstjänster ändå inte begränsa utövandet av slutanvändares rättigheter att via sin internetanslutningstjänst ha tillgång till och distribuera information och innehåll och använda och tillhandahålla applikationer och tjänster efter eget val.

Enligt bestämmelsen om nätneutralitet i informationssamhällsbalken får ett abonnemang begränsas om det görs för att oundgängligt trygga de i avtalet om kommunikationstjänsten på ett överskådligt och heltäckande sätt angivna internetaccesstjänsternas kvalitet, variationsintervallet för överföringshastigheten eller andra viktiga egenskaper. Sådana begränsningar i avtal ska dock genomföras så att de inte begränsar en ändamålsenlig användning av internetaccesstjänsterna, hindrar eller begränsar abonnentens eller användarens möjligheter att använda de tillämpningar och tjänster som abonnenten eller användaren önskar eller drar ner internetaccesstjänstens hastighet oskäligt mycket. I kommunikationsutskottets promemoria betonas det dessutom särskilt att

begränsningarna ska anges på ett överskådligt och heltäckande sätt i avtalet om kommunikationstjänsten. Kommunikationsministeriet har i samband med beredningen av TSM-förordningen bedömt att förordningen inte längre på samma sätt gör det möjligt för teleföretag att på kommersiella grunder produktifiera begränsade abonnemang. När förordningen tillämpas kan det alltså krävas att teleföretagen till vissa delar ändrar sina avtalsvillkor. Det bör dock noteras att avtalen om kommersiella och tekniska villkor och egenskaper för internetanslutningstjänster för tillfället diskuteras i samband med beredningen av Berecs tillämpningsanvisningar.

En utmanande specialfråga i den allmänna europeiska diskussionen, och även i det ovannämnda arbete som Berec gör, har visat sig vara frågan om huruvida "zero-rating"-praxis och andra affärsmodeller som innebär så kallad positiv prisdiskriminering ska tillåtas. Termen "zero-rating" syftar på sådana internetjänster eller -applikationer som en leverantör av internetaccess-tjänster erbjuder användare kostnadsfritt, så att användningen av dessa inte förbrukar datamängderna i abonnemangsavtal som begränsas av datatak. I den offentliga debatten har till exempel Europaparlamentet⁷ uttryckt oro över att denna praxis kan leda till diskriminering exempelvis i fall när trafiken till tjänster som är "zero-rated" fortsätter också efter att användaren har förbrukat den månatliga mängd data som ingår i abonnemangsavtalet och tillgången till andra innehåll och tjänster på internet alltså avbryts.

I TSM-förordningen nämns "zero-rating"-praxis inte direkt. Enligt skäl 7 i ingressen i förordningen bör nationella regleringsmyndigheter och andra behöriga myndigheter ändå ges befogenhet att ingripa mot överenskommelser eller affärsmetoder som på grund av sin omfattning leder till situationer där slutanvändarnas val i praktiken begränsas väsentligt. I sådana situationer ska man fortsättningsvis i normal ordning också kunna tillämpa EU:s allmänna konkurrensregler.

Inte heller i informationssamhällsbalken har man direkt tagit ställning till frågan om "zero-rating". I 110 § i informationssamhällsbalken ges Kommunikationsverket rätt att genom beslut ålägga leverantörer av internetaccess-tjänster att avhålla sig från att använda förfaranden och begränsningar som inte har genomförts på ett icke-diskriminerande sätt eller som kan begränsa en ändamålsenlig användning av internetaccess-tjänsterna, hindra eller begränsa abonnentens möjligheter att använda de tillämpningar och tjänster som abonnenten önskar eller dra ner internetaccess-tjänstens hastighet oskäligt mycket. På motsvarande sätt kan Kommunikationsverket genom beslut ålägga leverantörer av internetaccess-tjänster att vidta åtgärder som är nödvändiga för att förebygga ovannämnda olägenheter.

När det gäller frågan om "zero-rating" bör man notera att ärendet i det nuvarande läget inte har blivit aktuellt för finländska användare av internetjänster och att ärendet således inte har framstått som en väsentlig fråga i samband med den omfattande diskussionen med intressentgrupper i samband med beredningen av

⁷ [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/ATAG/2015/569027/EPRS_ATA\(2015\)569027_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/ATAG/2015/569027/EPRS_ATA(2015)569027_EN.pdf)

informationssamhällsbalken. Den främsta orsaken till detta är att det typiska i Finland är abonnemang med obegränsat datapaket. Detta betyder i praktiken att den datamängd som en viss tjänst förbrukar inte har utgjort ett kriterium som påverkat användarnas användning av tjänsten särskilt mycket.

3) Trafikstyrning

TSM-förordningen tillåter rimlig trafikstyrning. Enligt artikel 3 i förordningen ska trafikstyrningsåtgärder vara öppna, icke-diskriminerande och proportionella, och de ska inte grundas på kommersiella överväganden utan på tekniska krav på trafikens kvalitet. Åtgärderna får inte övervaka det specifika innehållet och får inte bibehållas längre än vad som är nödvändigt.

Utgångspunkten i artikeln är att alla trafikstyrningsmetoder som är mer långtgående än rimliga trafikstyrningsåtgärder genom att blockera, sakta ned, ändra, begränsa, störa, försämma eller diskriminera specifikt innehåll, specifika applikationer eller tjänster eller specifika kategorier av dessa förbjuds. Det är dock möjligt att begränsa internettrafiken i de särskilda undantagsfall som nämns i artikeln. Den förteckning över grunder för undantag som finns i artikel 3 i förordningen är enligt ingressen avsedd att vara uttömmande, i likhet med förteckningen över grunderna för begränsning av internetaccesstjänster i 110 § 1 mom. i informationssamhällsbalken. Förteckningen innehåller följande tre grunder:

- För att följa eller genomföra den lagstiftning som leverantören av internetanslutningstjänster omfattas av

Artikel 3 i förordningen tillåter sådan begränsning av internettrafiken som går utöver rimliga trafikstyrningsåtgärder om det sker i enlighet med unionens lagstiftning eller med den förenlig nationell lagstiftning eller myndighetsåtgärder som genomför dessa.

Enligt ingressen i förordningen kan lagstiftning som förutsätter att internettrafiken begränsas gälla exempelvis lagligheten hos innehåll, applikationer eller tjänster eller allmän säkerhet, inbegripet straffrätt, och kräva till exempel blockering av specifikt innehåll eller specifika applikationer eller tjänster. Beslut som meddelats för att genomföra eller tillämpa sådan lagstiftning kan vara till exempel rättsliga avgöranden, beslut från myndigheter med relevanta befogenheter om att blockera olagligt innehåll eller andra åtgärder som garanterar efterlevnad av lagstiftningen. I förordningen föreskrivs det ändå ingenting om innehållets, applikationernas eller tjänsternas laglighet och inte heller om lagligheten för förfaranden, krav och garantier med anknytning till dessa. Dessa frågor omfattas alltså av unionsrätten eller med unionsrätten förenlig nationell rätt.

På motsvarande sätt får en leverantör av internetaccesstjänster enligt 110 § 1 mom. 2 punkten i informationssamhällsbalken begränsa abonnentens eller användarens möjligheter att använda

internetaccesstjänster med stöd av en myndighets eller domstols beslut. I regeringens proposition har sådana beslut närmast beskrivits som beslut baserade på annan lagstiftning, exempelvis upphovsrättslagstiftningen, men också Kommunikationsverkets beslut om avhjälpan åtgärder som gäller kommunikationsnät, -tjänster eller -utrustning eller beslut för att trygga internetaccesstjänsternas användbarhet och kvalitet.

Kommunikationsministeriet anser att det bör bedömas separat om TSM-förordningen kan anses göra det möjligt att exempelvis filtrera bort barnpornografi med stöd av den gällande lagstiftningen i Finland. Däremot anser kommunikationsministeriet att det är klart till exempel att förordningen gör det möjligt att fortsättningsvis tillämpa sådana beslut om företräde för kommunikation som avses i 60 § 2 mom. i beredskapslagen (1552/2011).

TSM-förordningen tillåter inte begränsning av internettrafiken med hjälp av sådana system eller självreglerande system som lagstiftningen eller genomförandeåtgärderna inte förutsätter. Enligt övergångsbestämmelsen i artikel 10 i förordningen får medlemsstaterna dock fram till och med den 31 december 2016 behålla den här typen av nationella åtgärder som inte överensstämmer med förordningen. Berörda medlemsstater ska anmäla dessa åtgärder till kommissionen senast den 30 april 2016.

- För att bevara robustheten och säkerheten i nätet, tjänster och slutanvändarnas terminalutrustning

Artikel 3 i TSM-förordningen tillåter sådan begränsning av internettrafiken som går utöver rimliga trafikstyrningsåtgärder när det är nödvändigt för att skydda robustheten och garantera säkerheten i nätet. I ingressen i förordningen ges som exempel att man förhindrar it-angrepp som sker genom spridning av sabotageprogram eller stöld av slutanvändarnas identitet som sker genom användandet av spionprogram.

I 110 § i informationssamhällsbalken föreskrivs det att leverantörer av internetaccesstjänster har rätt att begränsa internetaccesstjänsternas användbarhet för att värna om informationssäkerheten och undanröja störningar. I 272 § i lagen föreskrivs det om de nödvändiga åtgärder som teleföretag, sammanslutningsabonnenter och leverantörer av mervärdestjänster har rätt att vidta för att sörja för informationssäkerheten. Dessutom föreskrivs det i 273 § om de åtgärder som teleföretaget eller en annan innehavare av kommunikationsnätet eller utrustningen ska vidta för att avhjälpa störningen. I lagens 243 § föreskrivs det om de kvalitetskrav på kommunikationsnät och kommunikationstjänster som ska beaktas när nätet eller tjänsten planeras, byggs och underhålls, och i 244 § föreskrivs det om Kommunikationsverkets rätt att meddela föreskrifter om dem. I lagens 247 § föreskrivs det om

skyldigheten att sörja för informationssäkerheten vid kommunikationsförmedling och tillhandahållande av mervärdestjänster.

I artikel 13a i EU:s ramdirektiv om elektronisk kommunikation föreskrivs det att medlemsstaterna ska säkerställa integriteten för sina nät och tjänster. Ovannämnda nationella bestämmelser är en del av genomförandet av denna helhet. Av de ovannämnda bestämmelserna har det dessutom särskilt i 272 § i informationssamhällsbalken genomförts säkerhetskraven i artikel 4 i direktivet om integritet och elektronisk kommunikation⁸. På det praktiska planet är ett viktigt gällande exempel på begränsningar som grundar sig på informationssäkerhet den särskilda skyldigheten att filtrera e-posttjänster som fastställs i 18 § i Kommunikationsverkets föreskrift 67⁹.

Kommunikationsministeriet anser preliminärt att TSM-förordningen inte förutsätter några ändringar i ovannämnda paragrafer om informationssäkerhet i informationssamhällsbalken. Det kan anses att de begränsningar av trafiken som grundar sig på informationssäkerhet och som det föreskrivs om i informationssamhällsbalken och i Kommunikationsverkets föreskrifter som meddelats med stöd av den också i tillräcklig omfattning beaktar de i artikel 3 i TSM-förordningen avsedda kraven på att begränsningar ska vara proportionella, nödvändiga och tillfälliga. Begränsningar i enlighet med de ovannämnda paragraferna i informationssamhällsbalken överensstämmer med unionens lagstiftning, och artikel 3 i TSM-förordningen syftar inte till att begränsa dessa rättigheter.

- För att förhindra en nära förestående överbelastning av nätet eller lindra effekterna av exceptionell eller tillfällig överbelastning av nätet

Artikel 3 i TSM-förordningen tillåter sådan begränsning av internettrafiken som går utöver rimliga trafikstyrningsåtgärder också när det är nödvändigt för att förhindra överbelastning av nätet. En förutsättning för sådana trafikstyrningsåtgärder är att likvärdiga kategorier av trafik behandlas likvärdigt.

Enligt ingressen i förordningen avses med detta situationer där en överbelastning redan håller på att ske. Det ska vara tillåtet att mildra effekterna av överbelastning av nätet om överbelastningen endast är tillfällig eller sker under exceptionella omständigheter.

⁸ Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/58/EG av den 12 juli 2002 om behandling av personuppgifter och integritetsskydd inom sektorn för elektronisk kommunikation (sådan det lyder ändrat genom direktiv 2009/136/EG)

⁹ Kommunikationsverkets föreskrift 67 om televerksamhetens informationssäkerhet, <https://www.viestintavirasto.fi/sv/styrningochovervakning/lagarforeskrifterbeslut/foreskrifter/foreskrift67omteleverksamheteninformationssakerhet.html>

Med exceptionell överbelastning avses i förordningen oförutsedda och oundvikliga fall av överbelastning, både i mobila och i fasta nät. Som exempel på sådana fall nämns i skäl 15 i ingressen i förordningen tekniska fel till följd av trasiga infrastrukturdelar, oväntade ändringar i dirigeringen av trafiken eller stora tillfälliga öknings av nättrafiken till exempel på grund av nödsituationer. Återkommande och mer långvarig överbelastning av nätet på grund av stora användarmängder får däremot inte försöka förhindras och effekterna får inte försöka förebyggas genom sådan trafikstyrning som går utöver rimliga rutinåtgärder, utan operatörerna bör hantera dylika problem till exempel genom utbyggnad av nätets kapacitet.

I 110 § i informationssamhällsbalken föreskrivs det att leverantörer av internetaccesstjänster har rätt att begränsa internetaccesstjänsternas användbarhet för att upprätthålla kommunikationsnätets och kommunikationstjänsternas allmänna kvalitetskrav och för att följa Kommunikationsverkets närmare föreskrifter om dem.

4) Tjänster som kräver bättre anslutningskvalitet

Utan hinder av kravet på rättvis behandling av internettrafik ger artikel 3 i TSM-förordningen teleföretag möjlighet att fortsättningsvis erbjuda bättre kvalitet till de tjänster som faktiskt kräver det. När teleföretag tillhandahåller sådana tjänster ska de dock se till att kapaciteten räcker för att undvika att tillhandahållandet av sådana andra tjänster inverkar negativt på tillgången till eller den allmänna kvaliteten på internetanslutningstjänster för slutanvändare. Sådana tjänster ska inte heller kunna användas eller erbjudas som en ersättning för internetanslutningstjänster.

De tjänster som kräver bättre anslutningskvalitet har inte entydigt definierats i TSM-förordningen, utan i artikel 3.5 hänvisas det allmänt till "tjänster som inte är internetanslutningstjänster och som är optimerade för särskilt innehåll och särskilda applikationer och tjänster, eller en kombination av detta". Enligt skäl 16 i ingressen avses tjänster "där det krävs särskilda tjänstekvalitetsnivåer som inte säkerställs genom internetanslutningstjänster" och "som är optimerade för särskilt innehåll och särskilda applikationer och tjänster, eller en kombination av detta, om optimeringen är nödvändig för att uppfylla kraven på en särskild kvalitetsnivå för innehåll, applikationer och tjänster".

Enligt förordningen bör de nationella regleringsmyndigheterna kontrollera om sådan optimering objektivt sett är nödvändig för innehållet, applikationerna eller tjänsterna i fråga. Om optimeringen anses vara nödvändig, bör myndigheterna bedöma i vilken utsträckning optimering ska tillåtas för att säkerställa funktionen. I ingressen nämns som exempel på tjänster som det eventuellt kan motiveras att kräver bättre anslutningskvalitet vissa tjänster som tillgodoser ett allmänt intresse och vissa nya tjänster avsedda för maskin till maskin-kommunikation. Ärendet

behandlas som bäst av Berec som en del av beredningen av tillämpningsanvisningarna.

Kommunikationsministeriet har ansett det vara klart att 110 § i informationssamhällsbalken i princip inte hindrar tillhandahållande av tjänster som kräver särskild anslutningskvalitet, till den del som detta sker i enlighet med lagen.

5) Skyldighet till öppenhet i avtalsvillkor

Enligt TSM-förordningen ska tjänsteleverantörer ge slutkunderna tydlig, begriplig och tillgänglig information om internetanslutningstjänstens egenskaper. I artikel 4 preciseras teleföretagens skyldighet att i avtalsvillkoren nämna tjänstens kvalitetsfaktorer. Enligt artikel 4.1 a–c ska leverantörer av internetanslutningstjänster informera slutanvändarna om hur trafikstyrningsmetoderna i praktiken kan påverka kvaliteten på internetanslutningstjänsten, slutanvändarnas personliga integritet och skyddet av deras personuppgifter samt om hur eventuella begränsningar av datavolym, hastighet och andra parametrar för tjänstekvalitet i praktiken kan påverka internetanslutningstjänsterna, särskilt användningen av innehåll, applikationer och tjänster. Dessutom ska slutanvändarna ges en tydlig och begriplig förklaring av hur de optimerade tjänster som slutanvändaren abonnerar på i praktiken kan påverka deras internetanslutningstjänster. Vidare ska det enligt artikel 4.1 e i avtalet ges en tydlig och begriplig förklaring av vilka rättsmedel som finns tillgängliga för konsumenten i enlighet med nationell rätt vid kontinuerliga eller regelbundet återkommande skillnader mellan faktisk prestanda avseende internetanslutningstjänstens hastighet eller andra parametrar för tjänstekvalitet och den prestanda som har angetts i enlighet med leden a–d.

De ovannämnda särskilda skyldigheter som gäller specifika tjänster tillämpas utöver de bestämmelser om innehållet i avtal om kommunikationstjänster som finns i direktivet om samhällsomfattande tjänster¹⁰. Medlemsstaterna kan också behålla eller anta mer långtgående åtgärder.

Enligt 110 § 4 mom. i informationssamhällsbalken ska en leverantör av internetaccess-tjänster i sin marknadsföring och på annat sätt se till att abonnenter och användare får tillräcklig information om de relevanta återverkningar som eventuella begränsningar kan få på användningen av tjänsterna. I praktiken betyder detta att om det i abonnemanget ingår begränsningar, måste användaren informeras om dem på ett överskådligt och heltäckande sätt i avtalet om kommunikationstjänster. Användaren ska allmänt sett både i avtalsvillkoren och annars i tillräcklig utsträckning få begriplig information om internetanslutningens egenskaper.

¹⁰ Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/22/EG av den 7 mars 2002 om samhällsomfattande tjänster och användares rättigheter avseende elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (sådan det lyder ändrat genom direktiv 2009/136/EG)

Närmare bestämmelser om innehållet i ett avtal mellan teleföretaget och abonnenten om kommunikationstjänster finns i 108 § i informationssamhällsbalken. Vissa av punkterna i paragrafen har ett väsentligt samband med bestämmelserna i TSM-förordningen. Enligt 108 § 2 mom. 2 punkten ska det i avtalet för alla i lagen avsedda kommunikationstjänster anges arten av de tjänster som tillhandahålls och deras egenskaper samt typer av underhållsservice. Enligt 15 punkten ska det i avtalet anges vilka förfaranden för att mäta och styra trafiken som teleföretaget använder för att undvika överbelastning av nätet, och enligt 16 punkten ska det anges hur dessa förfaranden kan inverka på tjänsternas kvalitet. Enligt 21 punkten ska det i ett avtal om kommunikationstjänster anges vilka åtgärder teleföretaget kan vidta om informationssäkerheten är hotad.

De skyldigheter till öppenhet i information till användarna som det föreskrivs om i TSM-förordningen kan huvudsakligen anses vara i linje med de skyldigheter som det föreskrivs om i informationssamhällsbalken, men skyldigheterna i förordningen är delvis mer detaljerade. I praktiken kan denna skillnad förutsätta vissa ändringar i villkoren i teleföretagens nuvarande avtal om kommunikationstjänster. Vid bedömningen av genomförandet av förordningen bör man särskilt beakta kravet på att i avtal om kommunikationstjänster meddela variationsintervallet för överföringshastigheten i internetanslutningstjänster.

Enligt artikel 4.1 d i förordningen ska avtal som omfattar internetanslutningstjänster innehålla "en tydlig och begriplig förklaring av den lägsta, den normalt tillgängliga, den maximala respektive den marknadsförda nedladdnings- och uppladdningshastigheten för internetanslutningstjänsterna vid fasta nät eller den uppskattade maximala och annonserade nedladdnings- och uppladdningshastigheten för internetanslutningstjänsterna vid mobilnät samt hur betydande avvikelser från den annonserade nedladdnings- respektive uppladdningshastigheten kan påverka utövandet av slutanvändarnas rättigheter som anges i artikel 3.1".

I ingressen i förordningen definieras den normalt tillgängliga hastigheten som den hastighet som en slutanvändare förutsätts kunna förvänta sig att tjänsten oftast har när denne ansluter sig till den.

Artikel 4.3 i TSM-förordningen ger medlemsstaterna möjlighet att utöver de krav som ställs i förordningen behålla eller införa ytterligare övervaknings-, informations- och öppenhetskrav, inklusive de som rör innehållet i och formen för den information som ska offentliggöras samt hur offentliggörandet ska ske.

I Finland finns det en uttrycklig bestämmelse om att hastigheten för internetaccesstjänster ska anges i avtal om kommunikationstjänster. Enligt 108 § 2 mom. 2 punkten i informationssamhällsbalken ska variationsintervallet för överföringshastigheten anges i avtal om kommunikationstjänster när det är fråga om internetaccesstjänster, och motsvarande bestämmelse ingick redan i kommunikationsmarknadslagen.

Kommunikationsverket har i sitt ställningstagande som publicerades 2011 dragit upp riktlinjer för hur bestämmelsen ska tolkas. I ställningstagandet ges riktlinjer för hur variationsintervallet ska anges i avtal och för hur breda variationsintervall som kan anses vara rimliga ur konsumentkundernas synvinkel. Enligt ställningstagandet kan variationsintervallet anges antingen som ett medeltal eller som entydiga övre och nedre gränser. Det senare är det sätt som företagen oftast använder.

När det gäller fasta internetförbindelser förutsätter förordningen att det i avtalen anges flera olika aspekter på hastigheten än vad informationssamhällsbalken kräver. Enligt förordningen ska avtalen omfatta en tydlig och begriplig förklaring av den lägsta, den normalt tillgängliga, den maximala respektive den marknadsförda nedladdnings- och uppladdningshastigheten för internetanslutningstjänsterna.

Enligt informationssamhällsbalken ska variationsintervallet för överföringshastigheten anges också i avtal om mobila bredband, men Kommunikationsverket har inte fastställt något minimikrav i siffror när det gäller den nedre gränsen för hastigheten i mobila abonnemang. Detta beror på att det i praktiken inte är möjligt att garantera en minimihastighet i mobilnät, bland annat eftersom användarna rör sig och det är typiskt för mobilnät att hastigheten varierar avsevärt mellan olika nättekniker och till och med inom samma nätteknik.

Enligt förordningen ska slutanvändaren informeras om den uppskattade maximala och annonserade nedladdnings- och uppladdningshastigheten för internetanslutningstjänsterna vid mobilnät. Kravet på att ange den nedre gränsen för hastigheten försvinner alltså. Detta får ändå inte några betydande följder för slutanvändaren, eftersom den i avtalen fastställda nedre gränsen för hastigheten på grund av nätteknikens egenskaper i praktiken har varit mycket låg och det i avtalen fastställda variationsintervallet så stort att det i praktiken inte säger något om den faktiska hastigheten för abonnemanget på olika platser.

Kommunikationsministeriet anser att det, för att undvika överlappande lagstiftning, är ändamålsenligt att upphäva det krav på att nämna variationsintervallet för internetaccessstjänster som ingår i 108 § 2 mom. i informationssamhällsbalken. Med stöd av utredningen ovan är det inte nödvändigt att när det gäller sättet att ange hastigheten för internetaccessstjänster föreskriva mer långtgående nationella skyldigheter än i förordningen för att skydda slutanvändarnas intressen. Det förbud mot oskäligen avtalsvillkor i konsumentavtal som ingår i 107 § i informationssamhällsbalken ger Kommunikationsverket vid sidan av kraven i förordningen ett effektivt sätt att också i fortsättningen dra upp riktlinjer för och utöva tillsyn över rimliga sätt att ange hastigheten för internetaccessstjänster.

6) Tillsyn över skyldigheter samt påföljder vid försummelse

Enligt artikel 6 i förordningen ska medlemsstaterna fastställa sanktioner för överträdelser av bestämmelserna om nätneutralitet och vidta alla åtgärder som krävs för att se till att dessa sanktioner tillämpas.

Sanktionerna ska vara effektiva, proportionella och avskräckande. Medlemsstaterna ska anmäla dessa regler och åtgärder till kommissionen senast den 30 april 2016, och alla senare ändringar av dem ska anmälas till kommissionen utan dröjsmål.

I 42 kap. i informationssamhällsbalken föreskrivs det om Kommunikationsverkets befogenheter när det gäller tillsynsbeslut och tvångsmedel. Enligt 330 § i lagen kan Kommunikationsverket när det sköter uppgifter enligt lagen, inklusive tillsyn över att nätneutraliteten iakttas, meddela den som bryter mot lagen eller mot bestämmelser som utfärdats eller föreskrifter, beslut eller tillståndsvillkor som meddelats med stöd av lagen en anmärkning samt ålägga denne att inom en skälig tid avhjälpa sitt fel eller sin försummelse. Enligt 332 § kan ett sådant åläggande förenas med vite eller med hot om att verksamheten avbryts eller att den försummade åtgärden vidtas på den försumliges bekostnad.

I 336 § i lagen föreskrivs det om Kommunikationsverkets rätt att förbjuda oskäliga avtalsvillkor och möjlighet att förena förbudsbeslut med vite som döms ut av marknadsdomstolen. I lagens 340 § föreskrivs det om Kommunikationsverkets rätt att förbjuda ett teleföretag att utöva televerksamhet helt eller delvis om teleföretaget trots ovannämnda påföljder allvarligt och på ett väsentligt sätt bryter mot eller försummar att iaktta bestämmelser i informationssamhällsbalken eller föreskrifter eller beslut som meddelats med stöd av den.

Det bör bedömas hur dessa bestämmelser går ihop med TSM-förordningens bestämmelse om sanktioner. Om det anses att de gällande nationella bestämmelserna om påföljder är lämpliga, bör det i informationssamhällsbalken föreskrivas att bestämmelserna ska tillämpas också på tillsyn över TSM-förordningen, till exempel på motsvarande sätt som det i 304 § 2 mom. i informationssamhällsbalken föreskrivs om EU:s roamingförordning. Enligt den paragrafen gäller vad som föreskrivs i 302, 303, 308, 309, 311–315, 325, 330, 332, 336, 340, 344 och 345 § också tillsynen över efterlevnaden av, påföljder vid brott mot och avgörande av tvister med anledning av EU:s roamingförordning.

I enlighet med EU:s allmänna likvärdighetsprincip ska påföljder vid brott mot en EU-förordning vara liknande som påföljderna vid brott mot motsvarande nationell lagstiftning, och de ska kunna påföras genom ett liknande förfarande som påföljderna vid motsvarande brott mot den nationella lagstiftningen. Detta talar för ovannämnda förhållningssätt.

I detta sammanhang anser kommunikationsministeriet att det är ändamålsenligt att till 304 § 2 mom. i informationssamhällsbalken foga en hänvisning till 331 § så att också den paragrafen, utöver de ovannämnda paragraferna om tillsyn, påföljder och avgörande av tvister, gäller EU:s roamingförordning och TSM-förordningen. I paragrafen föreskrivs det om Kommunikationsverkets rätt att besluta om behövliga interimistiska åtgärder i situationer då ett fel eller en försummelse som avser informationssamhällsbalken eller bestämmelser som utfärdats eller föreskrifter, beslut eller tillståndsvillkor som meddelats med stöd av den utgör ett direkt och allvarligt hot mot allmän ordning, mot allmän säkerhet eller mot folkhälsan eller orsakar allvarliga ekonomiska eller operativa

olägenheter för andra företag, för abonnenter eller användare eller för kommunikationsnätens eller kommunikationstjänsternas funktion. Den föreslagna hänvisningen garanterar att likvärdighetsprincipen följs både när det gäller roamingförordningen och TSM-förordningen, för paragrafen i fråga tillämpas på den gällande nationella bestämmelsen om nätneutralitet och på andra åtgärder som kan jämföras med brott mot lagstiftningen om roaming. En motsvarande bestämmelse fanns i 127 a § i den upphävda kommunikationsmarknadslagen.

För att utöva tillsyn över och genomföra TSM-förordningen bör Kommunikationsverket dessutom ha möjlighet att meddela föreskrifter. Bemyndigandet att meddela föreskrifter behandlas närmare under punkt 7 i denna promemoria.

7) Bemyndigande att meddela föreskrifter

Enligt TSM-förordningen ska de nationella regleringsmyndigheterna noga övervaka och säkerställa att artiklarna 3 och 4 i förordningen efterlevs, och de ska främja fortsatt tillgång till icke-diskriminerande internetanslutning på kvalitetsnivåer som återspeglar tekniska framsteg. I detta syfte får de nationella regleringsmyndigheterna införa krav för en eller flera leverantörer av elektronisk kommunikation till allmänheten, inklusive leverantörer av internetanslutningstjänster, som rör tekniska egenskaper, krav om lägsta tjänstekvalitet och andra lämpliga och nödvändiga åtgärder. Enligt skälen i förordningen omfattar detta skyldigheten att säkerställa tillräcklig nätkapacitet för icke-diskriminerande tillhandahållande av högkvalitativa internetanslutningstjänster, vars allmänna kvalitet inte bör åsamkas skada på grund av tillhandahållandet av andra tjänster än internetanslutningstjänster med en specifik kvalitetsnivå.

Dessutom ska leverantörer av elektronisk kommunikation till allmänheten, inklusive leverantörer av internetanslutningstjänster, på begäran av den nationella regleringsmyndigheten göra information om de skyldigheter som anges i artiklarna 3 och 4 tillgänglig för myndigheten, i synnerhet information om hur de styr sin nätkapacitet och -trafik samt motiveringar för alla trafikstyrningsåtgärder som vidtas. Dessa leverantörer ska tillhandahålla den begärda informationen i enlighet med de frister och den detaljnivå som den nationella regleringsmyndigheten kräver.

Kommunikationsverket har med stöd av informationssamhällsbalken meddelat tekniska föreskrifter som i likhet med lagar och förordningar är tvingande rätt. Genom föreskrifterna preciseras de skyldigheter eller rättigheter som föreskrivs i lag, och de spelar en väsentlig roll också vid tillsynen över informationssamhällsbalken och de föreskrifter som meddelats med stöd av den. Det föreskrivs alltid särskilt i lag om bemyndigandet att meddela föreskrifter.

Kommunikationsministeriet anser att en effektiv tillsyn över förordningen kräver att Kommunikationsverket enligt lagen ges möjlighet att tillämpa de bemyndiganden att meddela föreskrifter som ingår i informationssamhällsbalken också när det gäller tillsynen över TSM-förordningen. Bemyndigandena att meddela föreskrifter bör utvidgas så att

Kommunikationsverkets nuvarande föreskrifter vid behov kan uppdateras för att överensstämma med förordningen och särskilt med de riktlinjer som utarbetas av Berec. Förordningen innehåller dessutom bestämmelser som kräver nya bemyndiganden, såsom det i artikel 4.4 avsedda fastställandet av prestanda avseende hastighet eller andra parametrar för tjänstekvalitet genom en övervakningsmekanism som certifierats av den nationella regleringsmyndigheten. Enligt en preliminär bedömning skulle det kunna vara effektivt att fastställa den certifierade övervakningsmekanismen direkt i Kommunikationsverkets tekniska föreskrift. Det skulle då vara möjligt att fastställa ramarna för en certifierad lösning utan att utse någon viss lösning till certifierad lösning. Kommunikationsministeriet anser att det är viktigt att bemyndigandet att meddela föreskrifter formuleras tillräckligt tydligt och exakt i lagen.

Dessutom bedömer kommunikationsministeriet preliminärt att det är möjligt att utöva tillsyn över till exempel skyldigheten att övervaka att kapaciteten är tillräcklig i enlighet med de skyldigheter som redan finns. Om den redan befintliga förhandsregleringen i fråga tillämpas, blir situationen tydligare och undviks onödiga tilläggskostnader.

Sammandrag av kommunikationsministeriets preliminära förslag till ändring av informationssamhällsbalken

Det föreslås att informationssamhällsbalkens 110 § 1–6 mom. upphävs och att det till paragrafen fogas nya 1 och 2 mom. som följer¹¹:

110 § Nätneutralitet

~~En leverantör av internetaccessstjänster får inte begränsa abonnentens eller användarens möjligheter att använda internetaccessstjänster, utom~~

~~1) för att oundgängligt trygga de i avtalet om kommunikationstjänsten på ett överskådligt och heltäckande sätt angivna internetaccessstjänsternas kvalitet, variationsintervallet för överföringshastigheten eller andra viktiga egenskaper,~~

~~2) med stöd av en myndighets eller domstols beslut,~~

~~3) för att värna om informationssäkerheten och undanröja störningar på det sätt som föreskrivs i 243, 272 och 273 § eller på ett med dem jämförbart sätt som avses någon annanstans i lag,~~

~~4) för att upprätthålla internetaccessstjänsternas och övriga kommunikationstjänsters kvalitetskrav i enlighet med 243 och 244 §.~~

~~Begränsningar som avses i 1 mom. 1 och 4 punkten ska genomföras på ett icke-diskriminerande sätt och de får inte~~

¹¹ På detta ställe och nedan i denna promemoria märks ändringar ut genom fet stil och överstrykning.

- 1) begränsa en ändamålsenlig användning av internetaccess tjänsterna,
- 2) hindra eller begränsa abonnentens eller användarens möjligheter att använda de tillämpningar och tjänster som abonnenten eller användaren önskar,
- 3) dra ner internetaccess tjänstens hastighet oskäligt mycket.

En leverantör av internetaccess tjänster ska i sin marknadsföring och på annat sätt se till att abonnenter och användare får tillräcklig information om de eventuella relevanta återverkningar de begränsningar som avses i 1 mom. kan få på användningen av tjänsterna.

Kommunikationsverket får meddela närmare föreskrifter om hur de begränsningar och förfaranden som avses i denna paragraf ska bedömas och hur de ska utnyttjas för att trygga internetaccess tjänsternas användbarhet och kvalitet.

Kommunikationsverket kan genom beslut ålägga leverantörer av internetaccess tjänster

- 1) att vidta åtgärder som är nödvändiga för att förebygga olägenheter som avses i 2 mom., eller
- 2) att avhålla sig från att använda förfaranden och begränsningar som medför sådana olägenheter som avses i 2 mom.

Kommunikationsverket ska då det meddelar föreskrifter och beslut enligt 4 och 5 mom. beakta den allmänna kvaliteten på de internetaccess tjänster som erbjuds användarna samt tjänsternas priser och egenskaper.

Bestämmelser om nätneutralitet finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/2120 om åtgärder rörande en öppen internetanslutning och om ändring av direktiv 2002/22/EG om samhällsomfattande tjänster och användares rättigheter avseende elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster och förordning (EU) nr 531/2012 om roaming i allmänna mobilnät i unionen, nedan EU:s TSM-förordning.

Kommunikationsverket får meddela föreskrifter om de i artikel 5.1 i EU:s TSM-förordning avsedda krav som rör tekniska egenskaper, krav om lägsta tjänstekvalitet och andra lämpliga och nödvändiga åtgärder. Kommunikationsverket får dessutom meddela närmare föreskrifter om certifiering av den i artikel 4.4 i EU:s TSM-förordning avsedda övervakningsmekanismen eller besluta om certifiering av övervakningsmekanismen.

Det föreslås att informationssamhällsbalkens 108 § 2 mom. 2 punkt ändras som följer:

108 § Avtal om kommunikationstjänster

Avtal mellan teleföretaget och abonnenten om kommunikationstjänster ska ingås skriftligen.

I avtalet ska teleföretagets namn och kontaktinformation specificeras. I avtalet ska det åtminstone anges

- 1) avtalets ikraftträdandedag, giltighetstid och hur det i förekommande fall ska förnyas,
- 2) arten av de tjänster som tillhandahålls och deras egenskaper samt typer av underhållsservice; ~~när det är fråga om internetaccessstjänster nämns även variationsintervallet för överföringshastigheten,~~
- 3) leveranstiden för kommunikationstjänster,
- 4) förfarandet vid uppsägning av avtalet och grunderna för uppsägning,
- 5) påföljder vid fel eller dröjsmål,
- 6) hur abonnenten ska informeras om ändringar i avtalsvillkoren,
- 7) vilka rättigheter abonnenter och användare har om avtalsvillkoren ändras,
- 8) grunderna för prissättning av tjänsterna eller de prislister som tillämpas,
- 9) abonnentens rätt att få veta hur fakturan är sammansatt,
- 10) abonnentens rätt att framställa anmärkning mot fakturan,
- 11) påföljderna vid betalningsförsummelse,
- 12) teleföretagets rätt att sluta tillhandahålla en tjänst eller att begränsa användningen av tjänsten,
- 13) den limit som avses i 112 § 1 mom. samt anvisningar om hur konsumenten kan kontrollera det sammanlagda upplupna avgiftsbeloppet,
- 14) om det går att använda nödtjänster med abonnemanget och om det i en nödsituation går att ta reda på varifrån abonnemangsinnehavarens samtal kommer,
- 15) vilka förfaranden för att mäta och styra trafiken som teleföretaget använder för att undvika överbelastning av nätet,
- 16) hur förfarandena enligt 15 punkten kan inverka på tjänsternas kvalitet,
- 17) vilka kundtjänster som tillhandahålls,

18) begränsningar som gäller användningen av en levererad terminalutrustning,

19) abonnentens och användarens möjlighet att välja om hans eller hennes kontaktinformation ska ingå i en telefonkatalog och, i så fall, vilken information abonnenten vill ha med där,

20) hur fakturan kan betalas och prisskillnaderna mellan olika betalningssätt,

21) vilka åtgärder teleföretaget kan vidta om informationssäkerheten är hotad.

I avtalet ska dessutom nämnas konsumentens rätt att föra en tvist om avtalet till konsumenttvistenämnden för avgörande.

Det föreslås att informationssamhällsbalkens 304 § 2 mom. ändras som följer:

304 § Kommunikationsverkets särskilda uppgifter

Utöver vad som föreskrivs någon annanstans i denna lag ska Kommunikationsverket

1) främja den elektroniska kommunikationens funktion, störningsfrihet och trygghet,

2) delta i beredskapsplaneringen samt övervaka och utveckla branschens tekniska beredskap för undantagsförhållanden,

3) sköta administreringen av radiofrekvenser och televerksamhet samt administreringen av numrering av och prefix för kommunikationsnät och kommunikationstjänster,

4) samordna standardiseringen inom telebranschen,

5) bevilja sådana identifieringssignaler för radiostationer som behövs för att identifiera radiosändningar och vid behov meddela föreskrifter om hur de ska användas,

6) samla in information och informera om tillgången på nättjänster och kommunikationstjänster och om tjänsternas kvalitet och pris,

7) samla in information om kränkningar och hot om kränkningar av informationssäkerheten för nättjänster, kommunikationstjänster och mervärdestjänster samt om fel och störningar i kommunikationsnät och kommunikationstjänster,

8) informera om frågor som gäller informationssäkerhet samt om kommunikationsnäts och kommunikationstjänsters funktion,

9) utreda orsakerna till störningar av radiokommunikation samt till störningar som en radioutrustning eller teleterminalutrustning orsakar kommunikationsnät, radioutrustningar, teleterminalutrustningar eller elanläggningar,

10) utreda kränkningar och hot om kränkningar av informationssäkerheten för nättjänster, kommunikationstjänster och mervärdestjänster,

11) underrätta kommissionen om sådant samarbete med andra medlemsstater i Europeiska unionen som leder till enhetliga tillsynsåtgärder i fråga om informationssäkerheten för gränsöverskridande kommunikationstjänster mellan medlemsstaterna, när åtgärderna kan inverka på den inre marknadens funktion.

Vad som föreskrivs i 302, 303, 308, 309, 311–315, 325, 330, 331, 332, 336, 340, 344 och 345 § gäller också tillsynen över efterlevnaden av, påföljder vid brott mot och avgörande av tvister med anledning av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 531/2012 om roaming i allmänna mobilnät i unionen, nedan EU:s roamingförordning, och EU:s TSM-förordning (EU) 2015/2120.

Frågor att beakta i yttrandena

Utgående från ovanstående bedömning ber kommunikationsministeriet dem som frågan intresserar att komma med yttranden om det i denna promemoria framställda behovet av nationell lagstiftning och om motiveringen till det. Särskilt ber kommunikationsministeriet om åsikter i följande frågor:

1. Vad anser ni om kommunikationsministeriets preliminära förslag till ändring av informationssamhällsbalken, med beaktande av att EU-förordningen som lagstiftningsinstrument har företräde framför överlappande nationell lagstiftning?
2. Vilka andra aspekter anser ni att kommunikationsministeriet borde beakta i samband med att informationssamhällsbalken ändras eller när det gäller andra eventuella ändringar av den nationella lagstiftningen som kan behöva göras på grund av TSM-förordningen?
3. Innehållet i en antagen EU-förordning kan inte påverkas genom nationella åtgärder, utan den är som sådan direkt tillämplig. Det är ändå viktigt att förstå följderna av en förordning, bl.a. när det gäller att påverka framtida EU-bestämmelser. Hur bedömer ni att TSM-förordningen nu eller i framtiden kommer att påverka verksamhetsförutsättningarna för ert företag eller verksamhetsområde eller er ställning som användare av elektroniska kommunikationstjänster?

